

KESKKONNAAMET

Ivari Rannama
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 09.04.2026 nr 13-3/1288-1

Meie 11.05.2026 nr 6-5/26/6860-2

**Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse riigi
eriplaneering ja selle asukoha eelvaliku
keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruanne**

Austatud Ivari Rannama

Esitasite¹ planeerimisseaduse (PlanS) § 37 lg 1 alusel Keskkonnaametile kooskõlastamiseks Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse riigi eriplaneeringu² (REP) ja selle asukoha eelvaliku keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande³ (edaspidi nimetatud ka: mõju hindamise aruanne või aruanne⁴).

Planeeringuala hõlmab Liivi ja Pärnu lahte ning maismaal Kihnu, Tori, Häädemeeste ja Saarde valdasid ning Pärnu linna. REPi koostamise eesmärk on olnud koostöös kohalike omavalitsuste ja kogukondadega leida erinevaid huve tasakaalustav ja võimalikult väikeste negatiivsete mõjudega asukoht elektriühenduse rajamiseks. Sellega panustatakse taastuvenergia eesmärkidesse ja elektrivarustuskindluse tagamise. Samuti seatakse planeeringuga tingimused elektriühenduse rajamisega kaasnevate negatiivsete mõjude leevendamiseks. Trassialternatiivide võrdlustulemused ja eelistatud trassialternatiiv on esitatud REP-i seletuskirja⁵ alaptk-s 4.4 ja mõju hindamise aruande ptk-s 8.

PlanS § 37 lg 1 kohaselt esitatakse kooskõlastamiseks REPi asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos KSH esimese etapi aruandega. PlanS § 30 lg 1¹ kohaselt detailse lahenduse koostamisest loobumisel ja REP-i kehtestamisel asukoha eelvaliku alusel kohaldatakse REP-i koostamisel asukoha eelvalikule sätestatud nõudeid, välja arvatud PlanS §-s 41 sätestatud nõudeid. PlanS § 41 sätestab REP-i asukoha eelvaliku otsuse ja KSH esimese etapi aruande vastuvõtmist.

¹ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 09.04.2026 kiri nr 13-3/1288-1, registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 09.04.2026 nr 6-5/26/6860 all.

² „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneering. Planeeringu seletuskiri“ (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 2.04.2026) koos lisadega ja kaardirakendusega.

³ „Kavandatava Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu asukoha eelvalik. Mõju hindamise aruanne“ (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024_0070, versioon 2.04.2026) koos lisadega.

⁴ Aruande ptk-i 1 kohaselt on aruandes käsitletud nii KeHJS-i kohaseid mõjusid kui planeerimisseaduse kohaseid asjakohaseid mõjusid.

⁵ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneering. Planeeringu seletuskiri“ (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 2.04.2026)

REP-i seletuskirja alaptk-i 1.2 kohaselt on kavas REP kehtestada asukoha eelvaliku alusel, st detailset lahendust koostamata. Kuna REP-i kehtestamisel asukoha eelvaliku alusel ei ole alates 18.07.2025 enam vaja teha eraldi vastuvõtmise otsust (PlanS § 30 lg 1¹; ehitusseadustiku ja planeerimiseseaduse rakendamise seaduse § 30⁹), ei ole Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostanud ega kooskõlastamiseks esitanud Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste REP-i asukoha eelvaliku otsuse eelnõud. Selle asemel on kooskõlastamiseks esitatud Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste REP ning selle KSH aruanne koos lisadega.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on 09.04.2026 kirjaga nr 13-3/1288-1 palunud Keskkonnaametil esitada kooskõlastus hiljemalt 10.05.2026, PlanS § 37 lg 2 ja § 1 lg 3 ning haldusmenetluse seaduse § 33 lg 3 kohaselt loetakse kooskõlastus vaikimisi antuks, kui kooskõlastaja ei ole hiljemalt 11.05.2026 kooskõlastamisest keeldunud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist.

Keskkonnaamet jätab tuginedes PlanS § 2 lg-le 3, § 4 lg-le 4, § 37 lg-le 1, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) §-le 40, Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p-le 2 Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse REP-i ja selle asukoha eelvaliku KSH aruande kooskõlastamata, kuna puudub veendumus, et ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku ala kaitseesmärkidele on välistatud (vt kirja p 32) ning et esitatud muude märkuste alusel planeeringulahendus ei muutu. Seetõttu ei ole REP ja selle asukoha eelvaliku KSH aruanne kooskõlas KeHJS §-ga 40 ja § 45 lg-ga 2.

1. REP-i kaardirakendusele⁶ (ja ka REP-i seletuskirjale⁷) lisada Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa keskkonnamõju hindamise (KMH) aruandes (eelnõu)⁸ (nt joonis 66) markeeritud eksportkaabli trassid, et oleks võimalik selgelt aru saada, mis osas on toimunud nihutamine. Et ka kaardirakenduses saaks sellise pildi nagu on mõju hindamise aruande joonisel 86.
2. REP-i seletuskirja ptk 3 (lk 13): Ei saa täielikult nõustuda, et 330 kV isolatsiooniklassiga maakaabelliine on Eestis seni projekteeritud ja ka esmakordselt 2024. aastal paigaldatud vaid erandkorras spetsiifilistesse kohtadesse kogupikkusega 500-1500 m lõikudena. Märkime, et projekteeritud Saare-Liivi meretuulepargi maakaabelliini üldpikkus on 28,8 km ja tuulepargi koguvõimsus on maksimaalselt 1600 MW. Palume korrigeerida.
3. REP-i seletuskirja alaptk-s 5.2 (lk 29) on toodud: „Erosiooni vähendamiseks tuleb taastada või rajada tavaline ranniku taimestik.“ Alaptk-s 6.9 „Taimestik“ ei ole seda meedet nimetatud, alaptk-s 6.9. on mere ranna osas markeeritud konkreetsed meetmed seoses rannaniiduga. Seletuskirjas puuduvad meetmed muude veekogude osas. Palume üle vaadata ja ebakõla korrigeerida. Sama märkus ja ettepanek mõju hindamise aruande kohta.
4. REP-i seletuskirja alaptk-s 5.2 (lk 29) on toodud: „Merekaabli üleminekul maakaablile paigaldatakse kaablitele siirdemuhv (vt ka tehniline kirjeldus, Lisa 2).“ Seega muutub merekaabel n.o maakaabliks siirdemuhvis. Sellest lähtuvalt peaks üle vaatama joonised, nt

⁶ leitav: [Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse riigi eriplaneering. Avalik rakendus](#)

⁷ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneering. Planeeringu seletuskiri“ (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 2.04.2026)

⁸ Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH käigus hinnatakse Liivi lahe meretuulepargi (sh eksportkaablite) rajamise keskkonnamõju. „Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa keskkonnamõju hindamine“ eelnõu (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2021-0073, versioon 5.02.2026) on kättesaadav: [Dokumendiregister | Dokumendi andmed | JVIS](#), samuti registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 05.02.2026 nr 6-3/26/1004-5 all.

⁹ Selle KMH käigus hinnatakse mh ka eksportkaablite keskkonnamõju.

seletuskirja joonisel 14 on merekaabel rannajooneni, edasi on juba maakaabel. Sama märkus mõju hindamise aruande joonise 9 kohta.

5. REP-i seletuskirja alaptk-s 6.6 on toodud ehitusaegse seire all: „Vee erikasutustööde piirkonnas tuleb seirata heljumi kontsentratsiooni ning vajadusel rakendada leevendusmeetmeid seoses heljumi levikuga.“ ja leevendusmeede: „Kui ehitusaegse seire käigus tuvastatakse heljumi kontsentratsioonide oluline tõus võrreldes loodusliku fooniga (ligikaudu 6–7 mg/l) ning heljumi levik Kabli linnu- ja loodusalale, Pärnu lahe linnualale või Luitemaa linnu- ja loodusalale, tuleb vee erikasutustööd ajutiselt peatada kuni hoovuste ja levikutingimuste muutumiseni. Täiendavate leevendusmeetmetena võib rakendada tööde intensiivsuse vähendamist või heljumi levikut piiravate tõkete kasutamist“.

Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.8.4 on sama asi sõnastatud aga järgnevalt: „Vee erikasutuse piirkonnas tuleb teha heljumi seiret. Vastavalt seire tulemustele tuleb rakendada leevendusmeetmeid seoses heljumi levikuga.“ ja leevendusmeede „Kui heljumi seire näitab heljumi levimist (kontsentratsioonid eristuvad selgelt looduslikust foonist) Kabli linnu- ja loodusalale, Pärnu lahe linnualale, Luitemaa linnu- ja loodusalale, tuleb vee erikasutustööd peatada kuni hoovuste situatsiooni muutumiseni. Looduslikust foonist oluliselt kõrgemaks loetakse heljumi kontsentratsiooni tõusu u 6-7 mg/l. Leevendavate meetmetena võib rakendada näiteks tööde intensiivsuse vähendamist või heljumi levikut takistava tõkke kasutamist.“

REP-i seletuskirjas ja mõju hindamise aruandes on meetme sõnastus pisut erinev ja seega erinevalt mõistetav. Palume sõnastus üle vaadata. Meetme sõnastusest peaks selgelt välja tulema:

- Kas mõeldud on heljumi kontsentratsiooni tõusu 6–7 mg/l-ni, või 6–7 mg/l üle loodusliku fooni;
- Kas tööd tuleb peatada, kui tuvastatakse heljumi kontsentratsioonide oluline tõus võrreldes loodusliku fooniga või tuleb tööd peatada vaid siis, kui sellised kontsentratsioonid jõuavad Kabli linnu- ja loodusalale, Pärnu lahe linnualale või Luitemaa linnu- ja loodusalale.

Lisaks juhime tähelepanu, et heljumi operatiivseire eksportkaablite osas oli Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelno) tabelite 69 ja 72 kohaselt lahendatud erinevalt. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelno) ja käesolevas REP-i seletuskirjas (sh mõju hindamise aruandes) toodu peaks olema kooskõlas. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda.

LNG terminali rajamise ja Balticconnector'i paigaldamise järgne [merekõrgemaal paikade seire](#) ja [linnustiku seire](#) on näidanud, et elupaikade seisund ning sealäbi põhjatoiduliste lindude seisund on halvenenud vee erikasutuse järgselt vaatamata sellele, et töid korraldati lähtuvalt heljumi operatiivseirest (pidi järgima, et heljumipilv (10 mg/l üle loodusliku fooni) ei läheks kaugemale kui 700 m tööde piirkonnast).

Seega peab tööde korraldamisel lähtuma põhimõttest, et häiring peaks olema võimalikult lokaalne. Põhjapoolne trass on lähtuvalt mere elustikust (sh peatuvad linnud) mitte-eelistatud. Eksportkaabeltrass läbib kavandatavat IBA ala. Seega, on oluline ettevaatusprintsipi järgimine – rakendada heljumi seiret, et häiring oleks võimalikult lokaalne.

Heljumi seires lähtuda järgmisest põhimõttest: Vee erikasutusel eksportkaablite paigaldamise ajal peab jälgima heljumi levikut reaajas, kui eksportkaablid rajatakse lähemale kui 1 km loodusdirektiivi elupaigatüüpidest karid 1170 ja liivamadalad 1110 (vt

ka Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõ) alaptk 4.3.1.3 joonist 71). Kuna heljumi sisaldusel on ka arvestatav looduslik varieeruvus, siis peab seiret teostama vähemalt kahes asukohas: tööde eeldatavas mõjupiirkonnas ning analoogsel (sügavus, settetüüp) alal lähipiirkonnas, tööde eeldatavast mõjupiirkonnast väljaspool. Seire käigus tuleb jälgida eksportkaablite paigaldamise ajal heljumipilve levikul väljaspoole kaabli puhvertsooni sügavusvööndisse madalamale kui 6 m. Nimetatud heljumipilve kontsentratsioon ja puhvertsooni ulatus tuleb täpsustada seirekava koostamisel. Seirest lähtutakse tööde korraldamisel (tööde peatamine, tööde intensiivsuse vähendamine või heljumi levikut takistava tõkke kasutamine).

Palume heljumi operatiivseire osa läbivalt üle vaadata ja täiendada.

6. REP-i seletuskirja alaptk-s 6.6 (lk 51) on toodud ehituseelne seire vee kvaliteedi osas. Juhime tähelepanu, et Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõ) tabelis 72 eksportkaablite alal sellist seiret ette ei nähtud. Palume selguse huvides välja tuua, miks on leitud, et seire nüüd on vajalik ja vajadusel korrigeerida. Sama märkus mõju hindamise aruande kohta.
7. REP-i seletuskirja alaptk-des 6.7 ja 7.3.1 on toodud: „Eksportkaablite rajamisel tuleb kasutada keskkonda kõige vähem kahjustavaid tehnoloogiaid, mis võimaldavad rajada võimalikult kitsaid kaevandeid ja minimeerida heljumi levikut.“ Sama on toodud ka mõju hindamise aruandes (nt alaptk 7.12.3). Palume täiendada, millised on vähem kahjustavad tehnoloogiad.
8. Meetmetena arvestada Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi aruande¹⁰ ptk-des 4 ja 5 toodut. Palume üle kontrollida, et need oleksid tingimustena kantud REP-i seletuskirja ja mõju hindamise aruandesse. Nt REP-i seletuskirja alaptk-s 7.3.1 on tingimusena välja toodud: „Kaabli süvis tuleb täita süvise rajamisel väljakaevatud materjaliga“, kuid puudub tingimus, et tahket pinnasejääki mitte kaadata karide elupaigatüübile. Kuna alternatiivide võrdluse tulemusena osutus merel eelistatuks põhjapoolne trassilahendus (1A), siis seal on mereelupaigatüübina liivamadalad, mille leevendusmeetmena on asjakohane REP-i lisada ka taimestiku taastamise vajadus, kui selgub juurdunud kõrgemate taimede ulatuslik levik kaabli maabumiskiirkonna rannikumeres. Palume üle vaadata ja täiendada.
9. REP-i seletuskirja alaptk-s 6.7. on vajalik vaadata üle kasutusaegsed seiremeetmed. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõ) tabeli 72 kohaselt eristatakse kaablitrassidel merepõhja elupaikadel erinevat metoodikat kõval ja pehmel põhjal. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnoõs) ja REP-i seletuskirjas (sh mõju hindamise aruandes) toodu peaks olema kooskõlas, erinevused (sh nende põhjused) tuleb selgelt markeerida. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda.
10. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõ) tabelis 69 oli toodud veel kohustuslik meede: „Mõlema kaablikoridori puhul: Ajastada kaablipaigaldustööd väljaspool väikeluige (II kaitse kategooria) kevad- (aprill-mai) ja sügisrände (oktoober-november) perioodi.“ REP-i seletuskirja alaptk-s 6.8 (lk 54) on see sõnastatud soovitusliku meetmena. Palume REP-i seletuskirja üle vaadata ja ühtlustada või anda selgitus.
11. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõ) tabelis 69 olid toodud veel meede: „Põhjapoolse kaablikoridori valikul: Soovitav on rajada maakaabli kaablikoridor

¹⁰ „Merepõhja elustiku ja elupaikade täiendavad uuringud Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduse rajamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile“ (Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut, Tallinn 2026, aruande versioon 2, 20.02.2026), kättesaadav: [Merepõhja lõpparuanne.pdf](#)

väljaspoole III kaitsekategooria taimeliikide (kahkjaspunane sõrmkäpp, ahtalehine ängelhein, kahelehine käokeel) registreeritud elupaiku. Kui see ei ole võimalik ja elupaikade inventeerimise tulemusel selgub, et avatud kaeviku meetodil ei ole võimalik olulist negatiivset mõju liigi elupaigale leevendada (sh isendite ümberasustamise teel), siis läbida ala suundpuurimise teel. Elupaiga kiiremaks taastumiseks eemaldada kasvumullakiht koos taimestikuga, kaevik kaevata kihtidena ja vahetult peale kaabli paigaldamist kihid tagasi asetada /.../. REP-i seletuskirja ei ole neid meetmeid/tingimusi lisatud, mistõttu jääb arusaamatuks, kas need meetmed ei ole REP-i korral vajalikud?

12. Mõju hindamise aruande alaptk-s 5.1.7. on toodud mõned ehitusaegse mõju vähendamise meetmed, kuid siiski ei ole toodud kõiki meetmeid, mis on toodud Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnõu) tabelis 69 (näiteks: „Savikate pinnaste puhul eelistada adraga või saagimisel kaeviku süvistamist (tehnoloogia arengul kasutada väiksema mõjuga tehnoloogiat)“; „Operatiivseire läbiviimine juhul, kui eksportkaablid rajatakse lähemale kui 1 km loodusdirektiivi elupaigatüüpidest karid 1170 ja liivamadalad 1110 (vt ptk 4.3.1.3 Joonis 71) ning vastavalt KMH aruande Lisas 2.4.3 toodule tuleb tööd peatada juhul, kui seire käigus tuvastatakse looduslikust foonist oluliselt kõrgema sisaldusega heljumi (10 mg/l) kandumine kaitstavale kooslusele.“ jne).

Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnõu) ja käesolevas REP-i mõju hindamise aruandes (sh REP-i seletuskirjas) toodu peaks olema kooskõlas, erinevused (sh nende põhjused) tuleb selgelt markeerida. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loastamisel lähtuda.

13. Mõju hindamise aruande ptk-s 7 on antud mõju hinnang keskkonnale. Aruandes peab selgelt välja tooma ka selle, kas tegevus seab ohtu veekogumi hea seisundi saavutamise (sh veemajanduskava ja merestrateegia eesmärkide saavutamise). Palume täiendada.
14. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.5.1.2 (lk 136) on märgitud, et õhuliini nihutamisruumiga kattuvale alale on NIIDU LADU OÜ esitanud kaevandamisloa taotluse Urissaare V liivakarjäärist ehitusliiva kaevandamiseks. Täpsustame, et Urissaare V liivakarjääri kaevandamisluba nr KL-516293 on antud 20.02.2026. Palume korrigeerida.

Lk 136 on ka märgitud: „Väljavedu hakkaks toimuma peamiselt läbi taotletava Urissaare IV ja olemasoleva Urissaare II karjääride Jaagupi-Urissaare tee (tee nr 19335). See on lühim marsruut nii Rail Baltic trassile kui Via Baltica kaudu Pärnu suunale. Lisaks on planeeritud väljapääs Merenäki kinnistul (KÜ 21302:002:0132) Laiksaare-Massiaru-Teaste tee (nr 19334), et teostada vedusid põhja suunas.“ Täpsustame, et loale seati väljasõiduteega seonduvalt järgmine kõrvaltingimus: Urissaare V liivakarjäärist toimub väljavedu ainult 19335 Jaagupi–Urissaare tee kaudu suunaga Via Baltica (Tallinna–Pärnu-Ikla tee).

15. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.5.1.2 (lk 136) on märgitud: „Lisaks on õhuliini nihutamisruumist 210 m kaugusel asuvale Urissaare IV liivakarjäärile OÜ Grossi Puit esitanud kaevandamisloa taotluse ehitusliiva kaevandamiseks.“ Täpsustame, et Urissaare IV liivakarjääri kaevandamisluba nr KL-522778 on antud 20.02.2026. Palume korrigeerida.
16. REP-i seletuskirja alaptk 6.5 (lk 49). Palume sarnaselt Nepste liivamaardlaga ka Urissaare liivamaardla osas tingimusena märkida, et tuleb teha koostööd loa omanikuga. Sama mõju hindamise aruande alaptk 7.5.3 (lk 141) kohta.

17. REP-i seletuskirja alaptk-des 6.8 (lk 54) ja 6.10 (lk 56) on nimetatud erinev lindude pesitsusperiood. Palume korrigeerida. Pesitsuse kõrgperioodiks loetakse vahemikku 15. aprill kuni 15. juuli.

18. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.13.3.2 (lk 198) on kirjutatud: „Potentsiaalsete elupaikade tegeliku kasutatavuse väljaselgitamiseks ning EELIS-sse kantud andmete täpsustamiseks viidi käesoleva projekti raames läbi täiendav tedre inventuur. Inventuuril loendati mänge mängualadena teada olevatel ja mängualadeks potentsiaalselt sobivatel aladel liintrassi 1000 m puhvris. Lisaks registreeriti välitööde käigus ka teiste kaitse aluste liikide vaatlusi. Välitööde tulemuste põhjal korrigeeriti algseid tedre elupaikade piire.“

Palume esitada uued liikide leiukohad ja korrigeeritud elupaigad ka EELISesse kandmiseks, kui seda pole juba tehtud.

19. REP-i seletuskirja alaptk-s 5.3.3.1 (lk 34) on toodud metsise ökoduktide kavandamise põhimõtted, metsise ökoduktide üldised tingimused on nimetatud ka mõju hindamise aruande alaptk-s 7.13.4.4 (lk 209). Palume lisada metsise ökoduktide üldiste tingimuste loetellu (nii REP-i seletuskirja kui mõju hindamise aruandesse) ka metsa puurinde katvuse nõue (0,4-0,5), mis tuleneb liigi tegevuskava eelnõust, millele on mõju hindamise aruande alaptk-s 7.13.4.4 ka viidatud.

20. REP-i seletuskirja alaptk-s 5.3.3.1 (lk 34) ja mõju hindamise aruande lisa 3.2 lk 4 on toodud metsise ökodukti üheks tingimuseks, et kui ökoduktide asukohad on välja valitud, piiratakse lageraieid ökodukti mõlema suudme juures vähemalt 100 m raadiuses (aluseks võtta metsaeraldised). Need alad piiritletakse ka REP-s. Märgime, et Nepste-Massiaru ökodukti suudmealal (Uuetoa kinnistul) on mõned aastad tagasi lageraie tehtud. Eelduslikult on puistu uuenenud, kuid siiski palume selgitada, kas juba tehtud lageraie suudmealal, kus puistu taastumine võtab aega, võiks mõjutada ökodukti toimivust.

21. Mõju hindamise aruande tabelis 58 (lk 219) ja lisa 3.2 tabelis 1 on välja toodud lindude kokkupõrkeid vähendavate markeritega märgistatavad liinilõigud. Liinilõik ID 12 puhul on ette nähtud 621 meetri pikkune lõik märgistada ühekordse skeemi alusel Allikukivi väike-konnakotka hukkumisrisi vähendamiseks. Lisaks 621 meetri pikkusele lõigule kulgeb avamaastiku (konnakotka peamine toitumisala) kohal liinilõik vähemalt samas pikkuses ka edasi põhjasuunas. Sellele pole märgistusi ette nähtud, kuigi distants väike-konnakotka pesast on sisuliselt sama märgistatava lõiguga. Palume võimalusel märgistatava lõigu ID 12 pikendamist umbes 600 m jagu, et vähendada hukkumisrisi.

Leevendusmeetmena on ette nähtud ka lõigus ID 7 ja ID 8 märgistada kahekordse skeemi alusel. Kahe lõigu vahel on jäetud umbes 400 m pikkune lõik märgisteta. Palume võimalusel vastavad märgistatavad lõigud ühendada, eeskätt seetõttu, et liin jääb Pihke väike-konnakotka pesa ja peamiste toitumisalade lennuteele ja aitaks vähendada hukkumisrisi.

Lindude kokkupõrkeriskide minimeerimiseks märgistatavate õhuliinilõikude 9 ja 10 vahel on u 0,3 km pikkune lõik, kuhu märgistust pole kavandatud. Palume võimalusel ka sinna märgistus ette näha, kuna antud piirkonnas trassiga ristuva Reiu jõe ülemjooks on must-toonekurele oluline toitumisveekogu (veekoguga ristuvass trassilõigus on märgised ette nähtud) ning teadaolevalt on liigi isendid käinud ka laiemalt Jurga oja Reiu jõkke suubumisa piirkonnas toitumas.

22. Mõju hindamise aruande alaptk-i 7.13.7.2 ja lisa 3.2 ptk-s 3 toodud linnustiku järeelseire meetodika näeb ette tegevusjälgede kaardistamisega alates esimesest aastast peale elektriühenduse ehitamist. Selleks, et ökodukti toimivust hinnata, oleks asjakohane teha

tegevusjälgede kaardistamist ka vähemalt ühel aastal enne ehitamist ja liinikoridori raadamist. Sel juhul on olemas võrdlusmaterjal ja on võimalik analüüsida, kas ja kuidas metsised oma liikumisteid muudavad. Ühtlasi palume ka üle kontrollida, et meede oleks kantud ka REPi seletuskirja.

23. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.14 on võrreldud erinevate trassialternatiivide (1A, 1B, 3A, 3B ja nende alamalternatiivid) mõju nahkhiirtele, kuid hindamata on lõikude 2 ja 4 (kus trassialternatiive pole) mõju – kui palju jääb nendele trassilõikudele nahkhiirtele potentsiaalselt olulisi elupaiku (klass 1 metsad). Piirdutud on üksnes hinnanguga „Üldiselt võib pidada mõjusid käsitiivalistele lokaalseks. Ei ole põhjust arvata, et trassi rajamine mõjutaks laiemat populatsiooni või omaks piiriülest mõju.“, millega võib üldjoontes nõustuda, kuid aruandes on vajalik pikemalt selgitada, kuidas sellise järelduseni jõuti.
24. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.1.8 (lk 266) on märgitud: „Kuna liik on seotud kaitsealal ja Lätis paiknevate suurte rabaaladega, siis ei põhjusta elektriühendus kaljukotkale olulist kokkupõrkeriski.“ Uuemate teadmiste (peamiselt telemeetriaandmed) kohaselt kasutab liik seni arvatust oluliselt rohkem teisi avamaastikke peale rabade ning liigub ka väga aktiivselt erinevate rabade vahet ja kasutab ka põlde ning niite toitumisaladena (sh läbirändavate luikede, hanede ja sookurgede peatusaladel). Samas tuleb nõustuda mõju hinnanguga, et kaugemal kui 5 km elupaiga tuumalast kaljukotka liikumisaktiivsus (ja koos sellega ka kokkupõrkerisk elektriliinidega) langeb oluliselt. Palume aruannet parandada.
25. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.2.1 (lk 278) on Kabli merikotka püsielupaigale avalduvaid mõjusid hinnates väidetud: „Kuna püsielupaik paikneb liinikoridorist lääne poole ehk mere suunas, siis ei jää õhuliin merikotka toitumislendude tee ning hukkumisrisk seoses kotkaste liiniga kokku põrkamisega puudub.“ Märgime, et kotkad liiguvad pesa ümbruses siiski ka teistes suundades, mitte üksnes peamiste toitumisalade poole ning 660 m liinikoridorist on merikotka jaoks üsna lühike distants. Seega ei saa nõustuda väitega, et hukkumisrisk puudub. Küll aga tuleb tunnistada, et hukkumisrisk on väike ega põhjusta tõenäoliselt olulist mõju. Palume parandada.
26. Mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.2.2 (lk 278-279) on Viisireiu väike-konnakotka püsielupaigas (KLO3000587) peetud vajalikuks kõrget mürataset põhjustavaid ehitustöid vältida pesapaigale lähemal kui 500 m pesitsusperioodi esimesel poolel (aprilli keskpaigast mai lõpuni), samas Jäärja-Alliku väike-konnakotka püsielupaigas (KLO3002420, KLO3001305) on sama meedet peetud vajalikuks aprillist augusti keskpaigani. Jääb arusaamatuks, miks leevendusmeetmete periood eri püsielupaikades erineb – palume aruandes põhjendada või perioodid ühtlustada (vt ka REP-i seletuskirja alaptk-s 6.8 (lk 54) toodud meedet-tingimust).
27. Seoses projekteeritava Liivi lahe idaosa looduskaitsealaga tuleb töötada välja merekaabli paigaldamiseks erinevaid kaitseväärtusi arvestav sobivaim ajaperiood, käesoleval ajal on esitatud vastukäivaid hinnanguid. Nt mõju hindamise aruande alaptk-s 7.18.6.3 (lk 286) on märgitud, et linnustikule avalduvate häiringute minimeerimiseks on soovitatav merekaabli paigaldustööd viia läbi suvekuudel (juunist augustini). Seevastu aruande lk 190 on merepõhjakooslustega (millised eeldatavasti saavad olema samuti antud kaitseala kaitse-eesmärgiks) seonduvaks võimalikuks leevendusmeetmeks ajastada merepõhja häiringutega seotud tööd vegetatsiooniperioodi välisele ajale, kusjuures merepõhja kooslused on kahjustamisele/häirimisele hinnatud eriti tundlikuks perioodil varakevadest kesksuveni.

28. Projekteerimisetapi uuringute¹¹ nimistus (lk 3) on loetletud kaitsealuste taimeliikide inventuuri vajadus. Eeldame, et taimeliikide all on peetud ka silmas seeni, sambraid ja samblikke, keda võib samuti trassile jäävates kooslustes esineda. Lisaks täpsustame, et kaitsealuste taimeliikide inventuur ei ole tingimata vajalik kogu trassi alal, vaid siiski kõrgema looduskaitseliku väärtustega kooslustes, kus esineb suurem tõenäosus kaitstavate liikide isendite esinemiseks ja ehitustegevuse (kas ettevalmistav raadamine või reaalne ehitustegevus) raames kahjustamiseks. Kaitsealuste seente, samblate ja samblike inventuurid on põhjendatud erandjuhtudel, kui raadatakse väga kõrge ökoloogilise väärtusega kooslusi (näiteks vääriselupaigad ning varasemalt ei ole nende liigirühmade uuringuid teostatud). Palume täiendada.
29. REP-i seletuskirja alaptk-s 5.3.3.2. on öeldud, et õhuliini trassikoridori alal esineb kattuvus vääriselupaikadega VEP208180, VEP206159 ja VEP209851. Kuna nende vääriselupaikade täielik vältimine trassi asukoha valikul ei ole tehniliselt võimalik, täpsustatakse trassi asukoht edasises projekteerimisetapis selliselt, et vähendada raadatava ala ulatust ja piirata servamõjude levikut vääriselupaikadesse.

Samuti on REP-i seletuskirja lk 38 toodud: „Juhul, kui vääriselupaikade hävimine või pindala vähenemine on vältimatu, nähakse ette vääriselupaikade kompenseerimine, määrates lähipiirkonnas vähemalt samaväärse ökoloogilise väärtusega asendusvääriselupaigad. Asendusvääriselupaikade määramisega tagatakse, et vääriselupaikade kogupindala planeeringuala mõjualas ei vähene ning säilib looduslike või looduslähedaste metsakoosluste osakaal. Asendusala leitakse koostöös Keskkonnaameti ja RMKga.“

Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste REP-i taimestiku ekspertarvamuses¹² on käsitletud REP-i elluviimise mõju taimestikule, sh trassikoridoride raadamisega kaasnevad metsakoosluste kadu, vääriselupaikade ja Natura elupaigatüüpide kadu ja mõjutamist ning kaitstavate taimeliikide elupaikade kadu ja mõjutamist.

Keskkonnaministri 04.01.2007 määruse nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused“ § 26¹ järgi on Keskkonnaametil vääriselupaikade üle otsustamisel (raie, likvideerimine) kaalutusõigus. Kaalutusotsuse tegemisel peab Keskkonnaamet igakordselt kaaluma avalike huvide, raie tulemuse ja mõju vääriselupaigale vahel ning otsustama, milline (avalik) huvi peale jääb. Keskkonnaameti hinnangul on ka Liivi lahe meretuulepargi elektriühendus eeldatavalt suure riikliku ja avaliku huviga projekt, mida saab vääriselupaiga säilitamise üle otsustamisel kaaluda.

Kuna REP-s on veel raadamisele minevate pindalade osas lahtisi otsi ja võimalikke nihutamise kaalumise kohti, siis juhib Keskkonnaamet tähelepanu, et vääriselupaikade puhul tuleb ehitiste kavandamisel võtta esmaseks eesmärgiks mõjusid vältida (valides asukohti, kus mõju vääriselupaikadele puudub). Kui see ei ole võimalik (nt raudteetrassi vms ehitiste nihutamine ei ole tehnilistel põhjustel võimalik), on võimalik kaaluda vääriselupaiga ala raadamist. Leevendusmeetmena tuleb kahjustada saanud vääriselupaikade kahjude kompenseerimiseks leida uued samaväärsed vääriselupaigad lähipiirkonnas, et vääriselupaikade pindala ei väheneks registris (võimalusel 20 km raadiuses hävinenud vääriselupaigast).

¹¹¹¹ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu asukoha eelvalik Projekteerimise etapi uuringud“ (Skepast&Puhkim OÜ, , töö nr 2024_0070, versioon 2.04.2026).

¹² „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu taimestiku ekspertarvamus. Aruanne“ (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 16.04.2025), kättesaadav: [Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu taimestiku ekspertarvamus](#)

Raadamise käigus hävinevatele vääriselupaikadele tuleks leida enne tööde alustamist asendus-vääriselupaigad, mida tuleks kirjeldada REP-i materjalides. Vääriselupaikadest täpse raadatava ala selgudes tuleks pöörduda asendus-vääriselupaikade leidmiseks Riigimetsa Majandamise Keskuse poole, kes lähiümbrusest võimalusel leiab uued samaväärsed vääriselupaigad, edastades need märkega „liiniprojekti asendus-vääriselupaigad“ Keskkonnaagentuuri (registripidajale). Vääriselupaiku saavad välja valida selleks vastavat tunnistust omavad isikud, Riigimetsa Majandamise Keskuses on nendeks metsakorraldajad. Seejärel edastada asendus-vääriselupaikade nimekiri ka teadmiseks Keskkonnaametile, kes raadamise teatiseid menetledes omaks infot, et vääriselupaigad on asendatud.

30. Mõju hindamise aruande ptk-s 7 on eeldatavaid mõjusid hinnatud lähtuvalt planeeritavate elektriühenduste rajamisega kaasnevatest võimalikest muutustest (nii positiivsed kui negatiivsed) võrreldes olemasoleva olukorraga. Palume selgitada kumulatiivsete mõjude hindamise asjaolusid – mõnedel juhtudel on vormistatud kumulatiivne mõju eraldi alapeatükina (nt rohevõrgustiku või loomastiku puhul) teiste puhul aga mitte (nt linnustik).
31. Mõju hindamise aruande alaptk-ides 7.17.2.1.1 ja 7.17.2.2.1 (lk 247, lk 248, kumulatiivne mõju rohevõrgustikule) on käsitletud lõunapoolse alternatiivi 1B koosmõju Rail Baltic trassiga, Krundiküla-Viisireiu lõigu koosmõju Rail Baltic trassi ja Nepste karjääridega, kuid käsitlemata on jäetud võimalik koosmõju taotletava Arumetsa II savikarjääriga. Arumetsa alajaam ja Arumetsa II savikarjäär asuvad tugialal, kuid ühtlasi koridori suudmealal. Palume täiendada.
32. Mõju hindamise aruande lk 297 on Natura asjakohase hindamise raames käsitletud kumulatiivseid mõjusid Põhja-Liivimaa linnualale. Palume täpsustada väljatöötatud leevendusmeetme Nepste-Massiaru metsise ökodukti toimimist seoses Urissaare II ja eriti kavandatavate Urissaare IV ja V liivakarjääridega. Esmalt oleks väga tervitatav, kui nende objektide omavaheline paiknemine oleks vastaval joonisel visualiseeritud. Teiseks palume täpsustada viidatud liivakarjääride avamise ja töötamise asjaolusid, tagamaks veendumus, et mõjud ökodukti toimele lühemas või pikemas ajaraamis puuduvad. Kas viidatud leevendusmeetme väljatöötamisel olemasolevate ja avatavate karjääridega arvestati? EOÜ vastavas eksperthinnangus info selle kohta puudub.
33. Mõju hindamise aruande alaptk-s 5.5.4 on nimetatud (lk 67), et planeeritava Kärsveski alajaamale lähim elamu asub u 170 m kaugusel Närepi kinnistul ja trafosid sellesse põhivõrguga liitumise alajaama ei kavandata. Samas on dokumendis „Projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused“¹³ toodud, et Kärsveski alajaama seadmete hulka kuuluvad ka omatarbetrafod (ja diisलगeneraator). Palume eeltoodud vastuolu kõrvaldada ja tulenevalt tehtavast muudatusest vajadusel muuta ka mürahinnangut.
34. REP-i seletuskirja ptk-st 6 peab tulema välja, millised on kohustuslikud meetmed, mida tuleb REP-i elluviimisel rakendada. Kohustuslike meetmete juures mitte kasutada tingivat kõneviisi (nt lk 53: „Sügisel (septembris ja oktoobris) tuleks ehitustöid teha ainult sügavamatel aladel ning mitte lähemal kui 1 km ja 20 m samasügavusjoonest, et vältida võimalikku ebasoovitavat mõju sügisräime taastootmisele.“; „Võimalusel vältida merepõhja kahjustamist/häirimist karide elupaigatüübi leviku piirkondades.“ jne). Lisaks on erisusi Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruande (eelnoõu) tabelites 69 ja 70 tooduga. Erinevuste puhul ei ole selge, kas põhjus on asjaolu, et trassid on natuke nihkunud või on REP-i ja selle mõju hindamise aruande versioon uuem/varasem. Kui erinevused on

¹³ „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu asukoha eelvalik Projekteerimistingimuste aluseks olevad tingimused“ (Skepast&Puhkim OÜ, töö nr 2024-0070, versioon 7.04.2026)

tingitud trasside muutusest, peaks see olema selgelt välja toodud. Liivi lahe meretuulepargi hoonestusloa KMH aruandes (eelnõu) ja REP-i seletuskirjas (sh mõju hindamise aruandes) toodu peaks olema kooskõlas, erinevused (sh nende põhjused) tuleb selgelt markeerida. Vastasel juhul jääb ebaselgeks, millistest keskkonnameetmetest loostamisel lähtuda.

35. REP-i seletuskirja ptk-s 7 on esitatud REP-i elluviimise tingimused. Märgime, et REP-i seletuskirja alaptk-s 7.3.1 on markeeritud vaid osaliselt ptk-s 6 toodud merega seotud meetmed ja seire. Jääb arusaamatuks, miks ei ole toodud kõiki keskkonnameetmeid, millest lähtuvalt on tehtud valik. Kas on nimetatud üksnes kohustuslikud või olulisemad. Palume lisada selgitused ja/või täiendada REP-i seletuskirja ptk 7.
36. REP-i seletuskirja ptk-s 7 ei ole markeeritud keskkonnaluba. Merekaablite puhul on asjakohane ka keskkonnaluba (või siis meretuulepargi hoonestusluba). Palume see selguse huvides lisada REP-i seletuskirja.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Irma Pakkonen 5683 1311 (keskkonnakorraldus)
irma.pakkonen@keskkonnaamet.ee

Märt Öövel 5306 8315 (looduskasutus)
mart.oovel@keskkonnaamet.ee

Art Villem Adojaan 5348 7096 (looduskasutus)
art.adojaan@keskkonnaamet.ee

Pauli Saag 5353 8356 (looduskasutus)
pauli.saag@keskkonnaamet.ee

Liis Sinijärv 5306 4783 (looduskasutus)
liis.sinijarv@keskkonnaamet.ee

Gunnar Raun 5688 7157 (looduskaitse planeerimine)
gunnar.raun@keskkonnaamet.ee

Ave Sadam 512 4689 (metsandus)
ave.sadam@keskkonnaamet.ee

Kai Ginter 5699 4373 (meri, vesi)
kai.ginter@keskkonnaamet.ee

Merike Rosin 5447 0092 (maapõu)
merike.rosin@keskkonnaamet.ee

Ly Jalakas 5198 4093 (välisõhk)
ly.jalakas@keskkonnaamet.ee